

Jeigu būčiau meras...

Giedrius Kuprevičius

Dabar, kai miestelėnai išrinko naują tarybą, patikėjo jai Kauno dabarties ir ateities būvį, pats laikas pasamprotauti apie kai kurias, bent jau iš mano kiemo regimas to būvio būsenas.

Suprantu, kad politinė kova dažnai užgožia politikų deklaruotas idėjas ir ketinimus, tačiau tuomet kova praranda prasmę, ypač kai ji persikelia į privačių interesų kovos lauką. Miesto tarybos nariai - tai ne viešos įstaigos ar UAB nariai, o miesto bendruomenės poreikių vykdytojai. Kaunas visada buvo kitoks miestas, lygiai kaip kitokie Alytus, Jurbarkas ar toli-arti esantis Vilnius, visą laiką maitinamas kauniečių protais, iš čia kilusiais vadovais ir čia sukauptomis moderniai mąstančio lietuviu idėjomis.

Kaunas visada, ypač menų, kultūros, o ir mokslo bei verslo srityse krašte stovėjo vienu laipteliu aukščiau nei kiti didieji mūsų miestai. Nemenkinu jų, bet istoriškai Kaunui buvo lemta saugoti, išsaugoti ir tausoti tuos brangakmenius, kurie vėliau galėjo sostinei sugrąžinti metropolijos blizgesį ir intelektualią galią. Kaunas galėtų susigrąžinti iš Vilniaus ir bibliotekų turtus, ir operos teatrą, ir kūrybines sąjungas, pirmąsias veiklas pradėjusias mieste prie dviejų upių. Tačiau kauniečiai dosnūs, atviri ir suvokiantys, kad Lietuvoje negali būti dviejų ar trijų izoliuotų kultūrų, ginčų apie vienų didumą ir kitų menkumą. Mūsų belikę tiek nedaug, kad dabar itin svarbu išsaugoti kiekvieno miesto žmogiškąjį potencialą, burtis į bendruomenes, judinti pilietinę savimonę... Kaunui reikia impulsų, naujų idėjų, judesių visose srityse. Esu meno pasaulio žmogus, o tokie dažnai nebejaučia žemės po kojomis. Tačiau tuomet kas ją jaučia, jei ne tie, kurie gal kiek jautriau regi, girdi, stebi aplinką, įvykius.

Štai ir pagalvojau – o jei būčiau meras, ką daryčiau? Pirmiausia tvarkyčiau miestą, valyčiau, stengčiausi, kad jis gražėtų, skaidrėtų. Ir tai daryčiau per... baudas. Nemažas baudas. Mokyčiau piliečius išsivalyti šaligatvius, susitvarkyti tvoras ir apkarpyti žolę, liepčiau nusiplauti savo įstaigų langus ir sienas – kad ir kiek jas kas tepliotų. Skatinčiau saugoti viešą turtą, sutelkčiau visas jėgas gatvių, šaligatvių taisymui. Netikiu, kad nėra pinigų. Jų visuomet yra, tik nesugebame jais pasinaudoti. Net Europos sąjungos siūlomos lėšos nepasiekia dėl mūsų nesugebėjimo greitai paruošti dokumentus, o jei ir atkeliauja tie pinigėliai, tuoj supainiojame juos su savo algomis. Kitaip tariant, sugebame, tačiau ne miesto, o savo asmeninei naudai. Vienas tarybon ketinęs brautis žmogėnas taip ir sakė – „ten aš pasitvarkysiu“.

Stebėčiau (nes kaip meras negalėčiau to nežinoti), kaip dirba pavaldiniai ir siekčiau, kad visi nedorėliai savivaldybes rūmus apleistų dar prieš teismą. Netoleruočiau jokio marazmo tarybos darbe, potvarkių vykdyme ar miesto priežiūros procese. Atsiribočiau nuo favoritų ir įsileisčiau į miesto architektūros idėjų lauką naujus autorius, pagalvočiau ir apie skulptūrų, parkų, skverų išvaizdą, memorialinių lentų kūrybos praktiką, dabar, deja, sutelktą tik kelias rankas. Rūpinčiaus ir tomis Kaune gyvuojančiomis kultūros įstaigomis, kurios pagal įstatymą finansuojamos iš respublikos biudžeto. Man rūpėtų aktyvi Dainų slėnio veiklą ir pramogų centrų politika, svarstyčiau su miesto bendruomene kazino ar naktinių klubų dislokacijos bei veiklos klausimus. Paversčiau Kauną tikru, o ne vien sutartimis deklaruojamu mokslo ir studijų, inovacijų ir investicijoms patraukliu miestu. Visa tai galima daryti nepakeitus nei vieno įstatymo, be jokių poįstatyminių aktų ar derinimų su premjeru. Kauno potencialas ir dabar yra milžiniškas, tačiau menksta dėl politikų susmulkėjimo, pilkos ir neįdomios jų veiklos, trumparegiškumo ir diletantizmo. Žinoma, neįmanoma gyventi be skandalų, teismų ir klaidų, tačiau stebiu visiškai

nepriimtina gerų ir blogų darbų balansą. Kai miesto kultūriniam gyvenimui ar politikų žygius lydi bet kokia kaina patekti į bulvarinę spaudą, ko gali tikėtis iš tokių „politikų“?

Lietuviai moka daug kalbėti, ilgai svarstyti ir metų metais nepriimti jokių sprendimų. Jeigu būčiau meras, laužyčiau tokią tradiciją. Ir dar – nedelsiant atkurčiau Kaunui istoriškai ir netgi verslo prasme svarbius simbolius – „Konrado“ kavinę, mažus kino teatrus centre ir gal vieną, dabar jau griūvantį „Dainos“ kino teatrą. Išjudinčiau iš mirties taško apleistų namų likimų sprendimą. Gal liepčiau sutvarkyti įspūdingą Vlodo Putvinskio gatvę – ir šaligatvius, ir visus apleistus namus, priversčiau jų savininkus, kokie jie galingi bebūtų, pagaliau sutvarkyti aplinką. Ant namų šalia garbingais vardais pavadintų gatvių numerių surašyčiau tų žmonių trumpas biografijas, užsakyčiau dailininkams padaryti keramikines plyteles su jų portretais. Rengčiau susirinkimus su miesto bendruomene, kuriuose tarčiausi, kas dabar svarbiausia. Taip, visa tai, sakysit, utopija. Žinoma utopija, jei taip mąstysime. Meras gali norėti, netgi suburti puikią komandą, tačiau visi jo ketinimai liks vien vizijomis, jei mes visi liksime tik stebėtojai, aistringi kritikai, bet tingūs darbams miestelėnai.

...Eidamas į darbą subariau moterį, laužančią gatvėje augančios alyvos šakas. Subariau kultūringai, atsargiai. O ji man: - Ką, tavo jos?! Vaikigaliai nuo viaduko ant pravažiuojančių mašinų mėto ledo gabalus. Dar atsargiau pabariau. O jie man ne valstybinės kalbos triaukščiais ir dar su tokia intonacija, kuri išsklaidė bet kokį mano pilietiškumą. Tačiau priėjęs Vytauto Didžiojo karo muziejaus skverą pastebėjau grupę jaunuolių, kurie svarstė, ką daryti su atidengtu šuliniu (beje, jau taip stovinčiu nuo pernai vasaros...) ir bandė patvarkyti, kad kas neįkristų. Ne, negali sakyti, kad piliečių mažai. Deja, jie dar nedrąsūs. Vien mero geri norai nepajėgūs spręsti daugybės nuo mūsų visų priklausančių reikalų. Ir dar viena pastabėlė – lietuvis Olandijoje niekada nenumes ant šaligatvio šiukšlių. Tas pats lietuvis Kaune niekada neieškos šiukšliadėžės.

Mandagus ir paslaugus Vakaruose grįžęs į rytus tampa agresyvus ir ciniškas. Kodėl? Ogi todėl, kad mes išmokome nemylėti savo Tėvynės, miesto, kuriame gyvename, darbų, kuriuos turėtume sąžiningai ir be papildomo mokesčio atlikti. Kol mieste bus mašinų kamščiai, tegu man niekas nesako, kad mes blogai gyvename. Taip, yra nelaimingų žmonių, bet dar daugiau aptingusių, nevalyvų, nuolat laukiančių labdaros ir išmaldos, sukčiaujančių, turinčių, tačiau vis verkiančių. Tiesa, daug yra puikių pokyčių, pasiekimų, atsinaujinimų, iniciatyvų, tačiau siekime jų didesnio skaičiaus, ryškesnių atgarsių, didesnės pagarbos dorai, pilietiškai pozicijai, drausmintojams ir pasidžiaugiantiems – nesunku tarti ir gerą žodį, o ne vien verkšlenti ir piktdžiugiškai iš visko šaipytis.

Kaunas yra unikalus ir gražus miestas. Belieka tą unikalumą naujai atrasti, o grožį apvalyti nuo akivaizdžių apnašų.

...O jeigu nebūčiau meru? Tuomet stengčiausi padėti merui įgyvendinant šiuos ir kitus svarbius miestui ir jo gyventojams uždavinius, kurių tik nežymią dalį paminėjau. Tad linkiu naujajai Tarybai tęsti ir gausinti gerus darbus. Jei mus pastebėsite, tai ir mes prisijungsimė.

2011 03 21

www.kaunodiena.lt